

Samling af Afgørelser

Sag C-281/22

G.K. m.fl.

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Oberlandesgericht Wien)

Domstolens dom (Store Afdeling) af 21. december 2023

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) – forordning (EU) 2017/1939 – artikel 31 – grænseoverskridende efterforskning – retskendelse – omfanget af kontrollen – artikel 32 – fuldbyrdelse af pålagte foranstaltninger«

Retligt samarbejde i straffesager – europæisk anklagemyndighed – forordning 2017/1939 – efterforskningsforanstaltninger og andre foranstaltninger – grænseoverskridende efterforskning – pålagt efterforskningsforanstaltning, der kræver en retskendelse i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste – omfanget af domstolskontrollen – forhold, der vedrører gennemførelsen af denne foranstaltning – kontrol i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste – forhold vedrørende begrundelsen for og vedtagelsen af foranstaltningen – alvorlige indgreb i den berørte persons grundlæggende rettigheder – kontrol i den medlemsstat, hvor den europæiske delegerede anklager, der behandler sagen, udøver sin tjeneste

(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder; Rådets forordning 2017/1939, 12., 14., 20. og 60. betragtning samt art. 31 og 32)

(jf. præmis 53-55, 64, 65, 67-73, 75 og 78 samt domskonkl.)

Resumé

Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) foretog gennem en europæisk delegeret anklager i Tyskland forundersøgelser af G.K., S.L. og B O.D. GmbH, som var mistænkt for at have afgivet urigtige toldangivelser og for således at have påført Unionens finansielle interesser en skade på ca. 1 295 000 EUR.

I forbindelse med efterforskningen i Tyskland fandt EPPO det nødvendigt at indsamle bevismateriale i andre medlemsstater, herunder Østrig. Med henblik herpå pålagde¹ den tyske europæiske delegerede anklager, der behandlede sagen, en østrigsk bistående europæisk delegeret anklager at gennemføre ransagning og beslaglæggelse af de tiltaltes ejendom i Østrig. Den 9. november 2021 anordnede sidstnævnte ransagninger af og beslaglæggelser i både B O.D.s og dets moderselskabs forretningslokaler og G.K.s og S.L.s bopæl, der alle var beliggende i Østrig.

¹ – I medfør af artikel 31 i Rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12.10.2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (»EPPO«) (EUT 2017, L 283, s. 1, herefter »forordning 2017/1939«).

Den pågældende anmodede ligeledes de kompetente østrigske retter om at give tilladelse til disse foranstaltninger². Efter at have opnået disse tilladelser blev de anordnede foranstaltninger gennemført.

Den 1. december 2021 anlagde G.K., B O.D. og S.L. sag til prøvelse af de østrigske retters afgørelser om tilladelse til de omhandlede foranstaltninger ved Oberlandesgericht Wien (den øverste regionale domstol i Wien, Østrig), der var den forelæggende ret. De anfægtede bl.a. begrundelsen for de efterforskningsforanstaltninger, der var blevet anordnet over for dem.

Den forelæggende ret ønskede oplyst, om der i et tilfælde, hvor en pålagt efterforskningsforanstaltning kræver en retskendelse i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, skal ske en prøvelse af denne foranstaltning ved en ret i denne medlemsstat på grundlag af samtlige de formelle og materielle bestemmelser, der er fastsat af den nævnte medlemsstat.

I sin dom præciserede Domstolen (Store Afdeling) omfanget af den kontrol, som de retsinstanser, der skal behandle en anmodning fra en bistående europæisk delegeret anklager om at tillade en pålagt efterforskningsforanstaltning, kan udøve.

Domstolens bemærkninger

Indledningsvis bemærkede Domstolen, at selv om artikel 31, stk. 3, første afsnit, i forordning 2017/1939 fastsætter, at der skal indhentes en retskendelse i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, hvis en pålagt efterforskningsforanstaltning kræver en sådan kendelse i henhold til denne medlemsstats lovgivning, præciserer denne forordnings artikel 31 og 32 ikke omfanget af den kontrol, som kan foretages af den kompetente ret. Det fremgår imidlertid af ordlyden af disse to artikler³, at vedtagelse af en pålagt efterforskningsforanstaltning, samt begrundelsen herfor, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den europæiske delegerede anklager, der behandler sagen, udøver sin tjeneste, mens gennemførelsen af en sådan foranstaltning reguleres af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste. Den sondring, der således foretages i disse artikler mellem begrundelsen for og vedtagelsen af en pålagt efterforskningsforanstaltning på den ene side og gennemførelsen heraf på den anden side, afspejler den logik, der ligger til grund for ordningen med et retligt samarbejde i straffesager mellem medlemsstaterne, som er baseret på princippet om gensidig tillid og princippet om gensidig anerkendelse. Inden for rammerne af det retlige samarbejde baseret på disse principper skal den fuldbyrdende myndighed ikke kontrollere, at den udstedende myndighed overholder betingelserne for at udstede den retsafgørelse, som den skal fuldbyrde.

Domstolen bemærkede dernæst, at forordning 2017/1939 ved oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed har til formål mere effektivt at bekæmpe lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser⁴. Heraf følger, at EU-lovgiver ved fastlæggelsen af de procedurer, der er fastsat i denne forordning, har haft til hensigt at indføre en mekanisme, som sikrer en grad af effektivitet af de grænseoverskridende efterforskninger, som foretages af EPPO, der er mindst

² – Artikel 31, stk. 3, første afsnit, i forordning 2017/1939 fastsætter, at hvis en retskendelse vedrørende foranstaltningen er påkrævet i henhold til national ret i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, indhenter den bistående europæiske delegerede anklager denne kendelse i overensstemmelse med national ret i den pågældende medlemsstat.

³ – Mere konkret ordlyden af artikel 31, stk. 1 og 2, og artikel 32 i forordning 2017/1939.

⁴ – Jf. 12., 14., 20. og 60. betragtning til forordning 2017/1939.

lige så høj som den, der følger af anvendelsen af de procedurer, der er fastsat inden for rammerne af ordningen for retligt samarbejde i straffesager mellem medlemsstaterne, som er baseret på princippet om gensidig tillid og princippet om gensidig anerkendelse. Hvis udstedelse af en retskendelse som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 31, stk. 3, første afsnit, kunne undergives en betingelse om, at den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, foretager en undersøgelse af forhold vedrørende begrundelsen for og vedtagelsen af den omhandlede pålagte efterforskningsforanstaltning, ville dette imidlertid i praksis føre til en ordning, der er mindre effektiv end den, der er indført ved sådanne retlige instrumenter, og ville således skade det formål, der forfølges med denne forordning. For det første skal den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, nemlig bl.a. kunne foretage en grundig undersøgelse af samtlige sagsakter, som skal fremsendes til myndigheden, og i givet fald oversættes. For det andet skal den med henblik på at foretage sin undersøgelse anvende lovgivningen i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, selv om den ikke kan anses for at være bedst egnet til dette.

Domstolen konkluderede, at forordning 2017/1939 med henblik på samarbejdet mellem de europæiske delegerede anklagere i forbindelse med EPPO's grænseoverskridende efterforskning fastsætter en sondring mellem de ansvarsområder, der er knyttet til begrundelsen for og vedtagelsen af den pålagte foranstaltning, som henhører under den europæiske delegerede anklager, der behandler sagen, og de ansvarsområder, der vedrører gennemførelsen af denne foranstaltning, som henhører under den bistående europæiske delegerede anklager. I overensstemmelse med denne ansvarsfordeling kan kontrollen i forbindelse med den retskendelse, der kræves i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor den bistående europæiske delegerede anklager udøver sin tjeneste, kun omfatte de elementer, der vedrører gennemførelsen af foranstaltningen, og ikke forhold vedrørende begrundelsen for og vedtagelsen af den nævnte foranstaltning.

Hvad angår de forhold, der vedrører begrundelsen for og vedtagelsen af den pålagte foranstaltning, fremhævede Domstolen imidlertid, at de skal gøres til genstand for en forudgående domstolskontrol i den medlemsstat, hvor den europæiske delegerede anklager, der behandler sagen, udøver sin tjeneste, i tilfælde af et alvorligt indgreb i den berørte persons rettigheder, som er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. I overensstemmelse med artikel 31, stk. 2, i forordning 2017/1939 tilkommer det nemlig den medlemsstat, hvor den europæiske delegerede anklager, der behandler sagen, udøver sin tjeneste, at fastsætte en forudgående domstolskontrol af betingelserne vedrørende begrundelsen for og vedtagelsen af en pålagt efterforskningsforanstaltning under hensyntagen til de krav, der følger af chartret om grundlæggende rettigheder. I tilfælde af, at der er tale om efterforskningsforanstaltninger såsom ransagninger af private boliger, retsbevarende foranstaltninger vedrørende personlige ejendele og indefrysning af aktiver, påhviler det således denne medlemsstat i national ret at fastsætte passende og tilstrækkelige garantier, såsom en forudgående domstolskontrol, med henblik på at sikre lovligheden og nødvendigheden af sådanne foranstaltninger.